

Bogár László: Kapu?rök alkonya?

2025 január 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Évezredek óta rendíthetetlen világdiktatúrája (volt már jakobinus, bolsevik, mostanában „progresszív”,) nyilván a jövőben is fennmarad,

A hatalom lényege az akaratátvitel, kissé leegyszerűsítve, aki hatalmat gyakorol, az ezzel az aktussal a saját

akarátát viszi át másokra. Ennek az akarátávitelnek sok fajtája létezik, de érdemes áttekintenünk, hogy melyek a legfontosabbak.

Ami a leginkább kézenfekvő eszköz az a közvetlen fizikai erőszak, illetve az ezzel való fenyegetés. Ám bármilyen kézenfekvő „megoldás” is ez, a fajlagos költségei igen magasak, ráadásul jelentős „kockázattal és mellékhatással” is járhat. Ezért a liberális demokrácia fedőnéven általánossá vált globális diktatúra, a közvetítő mezők három nyálábjával, mint a „soft power” („puha erőszak”) fegyvereivel (vagyis a kereskedelem, pénz és média segítségével) tett kísérletet az elmúlt évszázad során az „olcsóbb” és kevésbé kockázatos hatalomgyakorlásra.

Eddig úgy általában „rendben” mentek a dolgok, de mostanában mintha csikorogna a gépezet, és a „kapu?rök”, mint például a leglátványosabban Elon Musk a liberális oldalról sorban átállnak a „populista” oldalra, jelen esetben Trump uralmi rendszeréhez. Mivel mindez a globális hatalomgyakorlás eddig elképzelhetetlen mélységű változását hozhatja magával, el kellene töprengenünk azon, hogy mi is történik valójában. De még mielőtt ebbe belevágnék, némi magyarázattal tartozom a címet illetően.

A „kapu?r” (angolul „gatekeeper”) kifejezés az uralkodó médiaelmélet egyik alapfogalma, nagyon leegyszerűsítve azt a mechanizmust és szervezeti-intézményi rendszert illetik ezzel, amely világossá teszi, hogy miről és mit kell gondolnia annak, akinek „kedves az élete”, vagyis aki nem akar kitzsított pária lenni a „csinált” valóságok e „szép új világában”. Érdemes szó szerint idézni, amit erről „Magyarország legolvasottabb hírportáljának” elemzője ír, íme! „A digitális forradalom és különösen a közösségi média a fő oka a változásnak. Ezek megszüntették a mainstream médiát mint kapu?rt, amely biztosította, hogy a nyilvános diskurzus nagyrészt a civilizáció és a közös narratíva védőkorlátjai mögé szoruljon. Mostanra kiderült, hogy az emberek, ha lehetőséget kapnak rá, vonzódnak az agitációhoz, és rendkívül fogékonyak a hazugságokra.”

Érdemes lenne persze elgondolkodni azon, hogy a liberális elemző vajon ki által és milyen procedúra keretében lett felhatalmazva arra, hogy eldöntse, mi az egyetlen, igaz és „üdvözítő” (mármint a liberális „mennyországba” való bejutást biztosító) világértelmezési logika, és mitől válik a kommunikáció valamilyen formája hazugságokkal teli primitív agitációvá. Vagyis hogy mi a politikailag korrekt kommunikáció és mi az, ami nem az. Nem nehéz észrevenni, hogy ez a cenzúra alig rejtett formája, ami apologetikus önbemutatása során önmagát mint a „civilizáció” és az erre épülő „közös narratíva” legfőbb védelmezőjét tünteti fel.

Csak hogy korunk világának legmélyebb tektonikus erejű hatalmi összeütközéseit éppen az okozza, hogy a „digitális szuperstruktúra” (amelynek nincs igazán jó megnevezése, a „közösségi média” meg végképp nem az) lehetővé tette, hogy olyan elbeszélési módok is berobbanjanak a diskurzustérbe, amelyeknek kívül tartását, lévén ez a liberális világdiktatúra eminens érdeke, eddig sikeresen oldották meg a „kapu?rök”. Ám ez a kényelmes globális diktatúragyakorlás, a globális valóságipari művek üzemeltetése most megváltozóban van. Legyünk persze óvatosak, nem hihetjük komolyan, hogy a világot több ezer éve uraló „nem létező” erő „csak úgy” simán feladná eddig gyakorolt hatalmát. Aligha hihető komolyan, hogy engedte volna ennek az egész digitális szuperstruktúrának az elterjedését, ha nem lett volna pontos elképzelése arról, hogy miként fogja ezután is uralni a világot. (Ez még akkor is igaz, sőt talán ettől igaz leginkább, ha lehettek olyan történések az elmúlt évezredek során amikor nem egészen úgy alakultak a dolgok, ahogyan azt eredetileg eltervezte. Ám ilyenkor is többnyire elégedetten csettintett és azt mondta, hogy ja, nem így gondoltam, de így még jobb.)

Évezredek óta rendíthetetlen világdiktatúrája (volt már jakobinus, bolsevik, mostanában „progresszív”), nyilván a jövőben is fennmarad, de eddig értelmezhetetlen változások kezdődnek el. Hogy ezek a változások ne az alávetettség és kifosztottság hatékonyabb új formáit hozzák magukkal, annak a minden ember számára a szó szoros értelmében „élet-halál” kérdést jelentő komplexumnak a ma létező struktúradinamikájára kellene rátekinteni, amit jobb híján „egészségügynek” szokás nevezni, bár a „Big Pharma” világhatalmi szerepét elnézve inkább a globális betegségipari művek kifejezés írná le adekvát módon a lényegét. Hajlamosak vagyunk ugyanis azt gondolni, hogy e rendszer mindenütt a világon adott és megváltoztathatatlan. Pedig még talán egy évszázada sincs, hogy ez a rendkívül hatékony hatalmi rendszer a világ meghatározó tőkestruktúrái által „csinálva lett”.

A tudástermelő intézmények (orvosi képzés), az egészségjavak elosztását ellenőrző intézmények (kórházak, klinikák), az egészséget átfogó jogi szabályozás (vagyis az engedélyezések rendkívül szigorú rendszere), a finanszírozás (ezek a világ legnagyobb „pénztárai”) és egyben a legnagyobb csillagászati deficitek felhalmozói) és végül a legitimitációs talapzatot adó tudásmeghatározó hatalom, amely eldönti, hogy mi a „tudományos”, ami persze „evidence based”, és mi nem az. Ez egy hihetetlenül komplex, jórészt átláthatatlan hatalmi rendszer, és ha most eddig elképzelhetetlen változások esélye nyílt is meg a Trump–Kennedy-páros számára, nem zárható ki,

hogy csak a „kapu?r” álrühája változik.

A szerz? közgazdász

Bogár László - www.magyarhirlap.hu

Ajánló